СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ 1. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION 1.

РІК L. Ч. 3. Джерзі Сити, Н. Дж., понеділок, 5. січня 1942. No. 3. Jersey City, N. J., Monday, January 5, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 THREE CENTS in the United States of America.
ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS elsewhere.

АМЕРИКАНЦІ ОБУРЮЮТЬСЯ НА КРИТИКУ МОСКОВСЬКОЇ „ПРАВДИ"

ВАШИНҐТОН. — Столичні чинники дуже різко зареаґували на безпідставні виступи московської „Правди" в справі оборони Манілі перед японськими наїздниками. В згаданій ґазеті якийсь Д. Заславський назвав ген. МекАртура „боягузом", а цілу тактику американської оборони Манілі „петенівською". Покваппий комуністичний писака твердив, що Маніля повинна стати нездобутою так як Ленінград і Тобрук.

Вашингтонські чинники знають, що в Советах ґазета не може писати, що захоче. В Москві кожня стаття відбиває погляд уряду або компартії. Отже таку критику вважають офіційною.

Москалі, кажуть у Вашингтоні, забули, що то було з ними тому кілька місяців, як німецька армія захопила величезні простори в дуже короткому часі, а саме балтійські держави, Білорусь і майже цілу Україну, та такі великі міста як Київ, Одеса, Миколаїв, Харків, Брянськ, Смоленськ і т. п. Далі кажуть, що нема жадного порівнання між Филипинами і ситуацією в Росії. Бо большевики чисельно перевищали німців може в двоє або й троє. Вони мали рівнож подостатком механізованого приряддя, чим цілком певно дорівнювали німцям. Та проте їх не могли здержати. Ще дивне й те, що така непристойна і неправдива критика шкодить в пору, коли Америка дає масу своєї зброї, повзів та літаків червоній армії.

ЯПОНЦІ ЗАЙНЯЛИ МАНІЛЮ

ВАШИНҐТОН. — Департамент війни повідомив, що дня 2. січня (після манільського часу) в год. 3. пополудні, японські війська увійшли до Манілі, столиці Филипських Островів. Комунікат згадує, що американські й филипінські війська виофалися з міста перед кількома днями, та що всі оборонні укріплення були вивезені або знищені. Втрата Манілі не означає зменшення опору проти японського наїздника, каже комунікат.

ЧУТИ ПРО ДВОХ ЕПИСКОПІВ В УКРАЇНІ

Досі не знати, як є властиво з українською церквою на тих українських землях, що були передше під большевицькою владою. Знати тільки, що київський митрополит Константин помер у Києві в 1939 році, а живуть: в Одесі архіепископ Анатолій, українець з роду, але змосковщений, а в Полтаві архіепископ Микола, українець, але не дуже виразний.

ТРИ БРАТИ В КАНАДІЙСЬКІЙ АРМІЇ

В рубриці „Вони дають для Канади всьо, що можуть дати" подає канадійський „Український Голос" про трьох канадійських українців, рідних братів, що вступили добровільно в ряди канадійської армії. Це: рядовик Г. Олійник, гармаш М. Олійник і гармаш О. Олійник.

На іншому місці згадується за капітана Михайла Сиротюка, теж канадійського українця, що є капітаном артилерії і командуючим старшиною проти-повзової батерії.

УКРАЇНЦІ В ПОВІТРЯНІЙ ФЛЬОТІ

„Новий Шлях" подає з Едмонтону, що Гері Е. Джонс, командант вербункового осередку, повідомляє, що до канадійської воєнної повітряної фльоти вступає щораз більше молодих хлопців, особливо тих, що є з українського роду.

Не Дозволяють Вертати На Рідну Землю

З цього, що подає чужа преса за часописами, що виходять в Европі, виходить, що німецька влада далі не дає дозволу українським збігцям вертати до Галичини, чи на інші українські землі, що опинились під націстівською владою. До Львова не вернуло ще багато родин. Бракує українських фахових сил, що втікали зпід большевиків, але їм не дозволяють тепер на поворот. На диво не дозволяють вертати навіть учителям. Це відбивається погано на школах, бо бракує всюди українських учителів. Далі замітне те, що німецька влада ставить перешкоди в орґанізованню українських вищих шкіл у Львові, чи по інших українських містах.

ПОЛЬСЬКИЙ КСЬОНДЗ ДОРАДНИКОМ ГЕН. ФРАНКА

Виннипеґська „Газета Польська" подає, що дорадником Ганса Франка, що живе в Кракові й є начальником Генерального Ґубернаторства, є в церковних справах ксьондз д-р Альфонс Кравчик, поляк з походження, що ще перед вибухом війни приняв німецьку державну приналежність і записався потайно до націстичної партії. Кравчик має за завдання, пише ця ґазета, настроювати польських епископів і польське духовенство прихильно до німецької влади, що йому одначе не вдається.

„ПРОСВІТА" У БІЛГОРОДІ

В Юґославії було повно українців біженців. Були там і давні українські оселі, що жили українським життям, мали свої церкви, ґазети, школи, народні доми і т. п. Звідтам і походив Покійний епископ-патріот Діонізій Наряді, родом з Бачки. Що з цього всього тепер остало, не знати. Але в самому Білгороді існує далі „Просвіта", що заступає інтереси українців, живучих в Юґославії.

КАЖЕ, ЩО ВІН Є „БРАТОМ" ЛІТВІНОВА

БАЛТІМОР (Мд.). — Ґазета „Сон" з 29. грудня 1941 р. подає, що мешканець Балтімору Абрагам Летвін є того переконання, що він є братом по таткови теперішнього советського амбасадора у Вашингтоні, Максима Літвінова. Летвін каже, що він також називався Літвінов, але покинув цю назву, коли в 1919. р. став американським горожанином. Та советська амбасада рішучо заперечила, начеб Літвінов мав якогось брата в Америці. Секретар амбасади заявив, що теперішнє імя амбасадора — це революційне імя. Тому він не може мати жадного кревняка не тільки в Америці, але також і в СССР. Летвін далі заявив, що він родився в м. Карлівка, біля Полтави, на Україні, а його брат Максим відзначався великою інтеліґенцією та здібностями і мав нахил до соціялістичного руху. Він вженився десь біля 1890. р. Та советська амбасада твердить, що Максим Літвінов не родився в Карлівці в Україні, але в Білостоці, себто в Білорусі. А в 1890. р. не міг женитися, бо мав тоді всього 15 літ. Зате вженився пізніще з Івою Лов, дочкою анґлійця Сиднея Лова. Большевицькі дипльомати ще заперечили, начебто правдиве імя Літвінова було Фінкельштайн, хоч світова преса писала, що правдиве імя Літвінова є Макс Фінкельштайн-Маєр.

Українці Активні в Збірковій Кампанії А. Ч. Х.

НЮ ЙОРК. — Ґазета „Ню Йорк Таймс" подає звідомлення Американського Червоного Хреста про жертвенну поміч чужомовних груп в Ню Йорку в загальній збірковій кампанії, яку веде згадана орґанізація. Зо звіту довідуємося, що нюйорський відділ АЧХ постановив зібрати $7,000,000 у все-американській збірковій кампанії, ціллю якої є зібрання $50,000,000 на користь Американського Червоного Хреста.

Пані Б. Джексон, голова чужомовних груп при АЧХ в Ню Йорку, заявила, що филипінці, китайці, та греки були першими, що станули активно до збіркової кампанії. Відтак почали орґанізувати збіркові акції в користь АЧХ такі ґрупи: італійська, голяндська, українська, польська, чехословацька, британська, французька та мексиканська. Пані Джексон твердила рівнож, що в короткому часі приступлять до активної співпраці групи бельгійська, швайцарська та полуднево-американська.

КОВДРИ ДЛЯ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА

Воєнний Комітет Української Жіночої Ради в Канаді переводить грошеву збірку на закупно ковдр (бленкетс) для канадійської армії. Зо звіту цеї Ради довідуємось, що в останніх двох роках 400 українок працювало добровільно й безкорисно в робітні Червоного Хреста. Вони вшили 1,500 річей, а рівнож направок було до тисячки.

РАНЕНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛЕТУН

В лісті втрат Королівської Канадійської Повітряної Сили з дня 10. грудня є імя Л. Буртника, канадійського українця. Він є небезпечно ранений.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918, by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,

Кілько Було Українців Між Оборонцями Гонґ Конґу

Коли героїчні оборонці Гонґ Конґу рано 25-го грудня піддалися, бо не стало їм води, канадійський уряд ще того самого дня оповістив повний список канадійських вояків, що були між залогою міста. Певні відомости є про смерть бригадира Дж. К. Лосона й полковника Генесі. На повну лісту втрат треба буде чекати ще може кілька тижнів. Поки що варто знати бодай імена оборонців Гонґ Конґу. Цей список, який ми тут подаємо, напевно не зовсім повний та точний, бо знаємо, що деякі канадійсько-українські вояки записуються до війська під зanглійщеними іменами. Значить: ми тут подаємо тільки такі назви вояків, що або мають зовсім виразно українські або бодай дуже подібні до українських.

Між членами Канадійської Головної Кватири в Гонґ Конґу знаходимо таке українське імя: сиґналіст Теодор Кирилюк.

У першім відділі полку Виннипеґ Ґренадірс знаходяться такі українські назви вояків: рядовики Павло Арсенич, Михайло Білик, Олександер Боришкевич, Микола І. Царук (Чарук), Джордж А. Галайда (?), Генрі А. Гладич, Іван Г. Губіцький, Степан Каштан (Каштон), Михайло Касіян, Морис В. Ковальчук, капраль Семко Данило Кривенчук, рядовики Василь Кирницький, Михайло Осадчук, Микола А. Осадчук, Франко Осадчук, Микола Павлюк, Петро Процинський, Йосиф С. Пудло, Фредерик Садова (?), Юрко Сокальський і Михайло Юрко Сокальський, Михайло Сорока, Василь Фостій, Фредерик Гідилевич і Франко Войтович.

У кругім відділі (секонд флайт) Винніпеґських Ґренадирів знаходяться такі українські назви вояків: рядовики Василь Ахтимійчук, Василь Аксенчук, Гриць Бакалюк, Василь Данилюк, Василь Дергак, Іван Ілюк, Гриць Гавришок, Василь Когут, Михайло А. Кудлович, Павло Лучка, Іван Марущак, Леон Новак (?), Михайло Панько, Микола Пастух, Мекс Школьний, Василь Шкремеда, Василь Сивик, Олександер Скибинський, Іван Скибинський, Ленард Е. Шкварок, капраль Іван Сліпченко, рядовики Волтер Словинський (?), Йосиф Ф. Трасевич (?), Іван Войнарський (?), Степан Захарко, Левин Загарійчук, Йосиф Загара, Михайло Ждан, Іван Зінько, Микола Житарук, Джан В. Попіль і Йосиф Дж. Вовчук.

Між іменами полку Роєл Райфлс (з Квебеку) знаходимо такі українські назви вояків: рядовики Джеррі Т. Аксенчук, Геролд Гунчук, Фредерик Кирилюк, Фред А. Вирвас і Ник. Степанчук.

Коло вищих імен, про які не були певні, чи українські вони напевно, ми поставили знак (?).

Можна здогадуватися, що й під понижчими назвами, з трохи перекрученим способом писання, скриваються теж канадійсько-українські вояки: рядовики: Ричард Дж. Диблей, Джеймс Давний, Роленд Е Дуб, Ентоні П. Гелей, Джан Кіт, Ник Дж. Бер(е)зинський, капраль Джордж Бер(е)зинський, Джан Давний, Пітер Дребит, Джан Гуша (мабуть Гуща), Майк Качен, сержант Йосиф Кітко(в)ський, капраль Франко Мартин, рядовики Майк Мельковський, Ричард П. Уман(ь), Йосиф Подо(ль)ський, Пітер Ролик і Степан Ярмола. — („Український Голос").

Поляки Нарікають На Британську Пропаґанду

Американсько-польська ґазета „Наруд Польскі" з 18. грудня 1941. помістила статтю п. н. „Англійська пропаґанда проти Польщі". В ній покликується на ґазету „Польска Вальчонца", що виходить в Англії, в якій пишеться, що поляки затрівожені тим, що писав про Польщу „Таймс", найбільший і найвпливовіший англійський часопис, а далі й тим, що написав Велс, британський історик і письменник світової слави. Отже згідно з тим, що подають ті польські ґазети, „Таймс" віддає Польщу під опіку Росії. Знову Велс, пишуть ті ґазети, знає тільки те, що Росія забрала Польщі землі „замешкані росіянами і литовцями". Далі Велс мав написати, що „польська ідея" є ворожа „загально-людській ідеї". І каже, що Польща може стати в будучині тим, чим є в Америці стейт Тексас, Аризона, Фльорида чи Ню Йорк, себто, що поляки будуть могти говорити, думати і писати по польськи, без огляду на те, чи живуть в Варшаві чи в Шикаґо... Польскі ґазети кажуть, що то не є все одно, бо от в Бразилії заборонили полякам писати по польськи, а на польській незалежній землі таке неможливе. Те, що є добре для британської імперії й британців, не є добре для поляків, пишуть далі польскі ґазети, кажучи, що „імперіяльний патріотизм Велса не може зрозуміти ідеї народної (розумій: історичної. — Ред. „Св.") Польщі"

ВИПРАВЛЕНИЙ ПІДРУЧНИК ГРОМАДЯНСТВА

Заходами Загальної Ради Американської Єдности появилось нове видання книжки „Як стати громадянином Злучених Держав Америки". Над книжкою працювали — М. Шибсбай, помічна директорка, та Р. Луис, виконавчий деректор Загальної Ради. Обоє підготовляли теж і попередні видання підручника, яким користувались тисячі будучих громадян протягом багатьох років.

Після того як став діяти з січня 1941. року закон про державну принадежність, Загальна Рада випустила нове видання книжки, в якій були подані всі зміни, що торкаються натуралізації. Додано 28 сторінок. В переглянутому останньому виданні додано ще 5 сторінок, аби вмістити всі зміни, що їх принято з того часу. Тепер книжка має 95 сторінок та вміщає разом з іншим матеріялом, повний текст Конституції Злучених Держав зо всіма додатками, включно з „Реєстром Прав Громадянина".

Закон про державну принадежність поважно змінив вимоги для одержання громадянства. В підручнику про те все говориться. В ньому також є яких 130 сторінок спеціяльних питань та відповідей відносно форми державного устрою, та завдань федеральних, стейтових та місцевих урядів. Крім того там є подані деякі факти з американської історії та декілька загальних питань. Книжка вміщає в собі список іміграційних та натуралізаційних урядів, вказуючи який є найближчим для кожного мешканця країни.

Книжка написана ясною і зрозумілою англійською мовою. В ній є покажчик змісту, так що легко знайти потрібні інформації. Можна її набути, піславши 25 центів до бюра загальної Ради Американської Єдности:

Common Council For American Unity,
222 Fourth Ave., New York, N. Y.

ГІТЛЕР ЗАДУМУЄ ПЕРЕСИЛИТИ НІМЕЦЬКИХ ЖИДІВ ДО ПОЛЬЩІ

Шведська газета „Афтонблядет", що виходить у Стокгольмі, подає, що в першій половині січня зачнеться масова депортація всіх жидів з Німеччини до Польщі. Таке мав зарядити Гітлер. Наслідком цього будуть терпіти не тільки жиди, але й терпітиме теж і польське населення, що терпить голод, а тепер буде мусіти достарчати поживу ще й жидам, прибувшим з Німеччини.